

det dog sikkert, at det, man kalder de smaa Husmandsbrug, vilde forsvinde, hvilket jeg tror, alle vilde være enige om at beklage. Men hvad vilde der da blive tilbage? Naturligvis en hel Del jordløse Huse foruden dem, vi have i Djebliffet af Huse under 1 Etp. Land, efter Sogneraadens Opgivelse 42,000. Det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 7de Valgkreds opgav, at der i 1885 var 35,000 — jeg tror Opgivelsen var saaledes. Hvis altsaa begge disse statistiske Opgørelser ere rigtige, ser det ud til, at de jordløse Huse i 9 Aar ere blevne forøgede med omkring 7,000. Det vilde da vise, at man stadig er gaæet i den Retning at drage Jord bort fra Husmændene, saa at der bliver jordløse Huse paa den ene Side og større Landejendomsbesiddere paa den anden Side. Det er naturligvis disse Forhold, hvorpaa dette Forslag vil raade Bod, men hvis vi raade Bod herpaa, er der ingen Grund til at gaa saa højt op, som til 1 E. Hartkorn, som det ærede Medlem har gjort. Nej, lad os saa blive nede ved de almindelige Husmandsbrug, ved dem, hvorpaa der kan holdes 1 à 2 Røer, og søge at bevare en saadan Størrelse for dem, at der kan holdes 2 Røer derpaa. Jeg tror, at det er disse Husmandsbrug, hvorpaa man fra alle Samfundsklassers Side bør sætte særlig Pris. Vi have, som sagt, for Djebliffet 28,000 Husmandsbrug, hvorpaa der kan holdes 1 Rø, og jeg kan gerne indrømme, at de ere for smaa. Men vi have andre 28,000, som ere endnu mindre end til 1 Rø, og disse Husmandsbrug ere under alle Omstændigheder for smaa; thi et Husmandsbrug, som hverken er Jugl eller Gist, er i de fleste Tilfælde ikke ret meget værd, naar undtages saadanne Steder, hvor den lille Lod kan dyrkes som Høvebrug. Naar jeg alligevel ønsker dette Forslag fremmet, er Grunden den, at jeg haaber, at Udvalget vil kunne indføre de Forbedringer, som jeg mener, at Lovforslaget trænger til, og fordi jeg mener, at vi kunne finde en Vej, ad hvilken vi kunne lægge Servitut paa Husene uden derved i nogen synderlig Grad at forulempe de paagældende, som for Djebliffet ere i Besiddelse af disse Huse. Det vil jo ingen Ulempe blive for dem, som i Fremtiden komme i Besiddelse af disse Huse, thi de vide jo, med hvilke Forpligtelser de modtage Husene. — Det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 7de Valgkreds anviste en Vej, som jeg tror, det kan blive nødvendigt at gaa, thi jeg skal gerne indrømme, at hvis man med eet eneste Slag vilde slaa fast, at der for Fremtiden ikke maa ske Omfistning af disse Huses Arealer o. s. v., vilde det

være et temmelig haardt Slag for mange af disse Husejere. Men hvis Sagen blev lagt i de stedlige Autoriteters Haand, vilde disse se den fra et retfærdigt Synspunkt og søge at raade Bod paa Ulemperne, hvor det virkelig kan lade sig gøre. Som sagt, jeg haaber, at der maa kunne findes en Vej, ad hvilken man kan komme ud over disse Ulemper og i det hele over de uheldige Bestemmelser, som maatte findes i Forslaget.

Hvad angaar de to andre Afsnit af Lovforslaget, skal jeg for mit Vedkommende med Glæde være med til at fremme dem. Jeg hører til dem, som ønske, at Lejeforholdet maa blive saa godt som muligt, men det kan det ikke blive, naar det skal være med kun $\frac{1}{2}$ Aars Opgivelse, og Lejeren altsaa ikke ved, om han kommer til at høste, hvad han har saaet. Om Opgivelsen fra Ejeren Side skal være 12 Aar eller et andet Aaremaal, mener jeg, som ogsaa Forslagsstilleren betoneede, har mindre at sige. Den ærede Minister kom med nogle Bemærkninger om, at Loven ikke kunde gælde for Huse, der oprettedes som Tjenestehuse. Jeg vil først bemærke, at Tjenestehusene vist ikke ret mange Steder ere Huse med Jordtilliggende; som oftest er det kun Huse med Bolig eller tillige med en Have, som overdrages til den paagældende, der staar i Tjenesteforhold til vedkommende Godsejer. Men selv om disse Huse havde et større Jordtilliggende, tror jeg ikke, at der vil være nogen større Ulempe derved, thi hvis Tjenesteforholdet skulde ophøre, vilde jo det vedkommende Hus gaa ind under samme Lejeforhold som andre Huse, som blive udlagte til et mindre Jordbrug. Hvad disse Tjenestehuse for øvrigt angaar, har jeg aldrig haft synderlig Sympati for dem. Jeg har en Gang betegnet disse Huse som „Slavehuse“. Det blev meget ilde optaget fra visse Sider, og jeg skal ogsaa indrømme, at det ikke passer paa alle Steder, men i mange Tilfælde er det desværre alt for sandt. Jeg kan hufte, at jeg for kort Tid siden læste en Beretning fra den bekendte tyste Præst Junck, hvori han taler om „hvvide Slaver“, og jeg tror, at i mangfoldige Tilfælde komme disse Husmænd, som staa i Tjenesteforhold til Godsejeren, ind under denne Klubrik „hvvide Slaver“. Jeg har saaledes ingen Interesse for i særlig Grad at værne om disse Huse. — Dernæst gjorde den højtærede Minister opmærksom paa, at dette Forslag syntes at foregribe Landbokommissionens Arbejde, og den ærede sidste Taler var lidt inde paa den samme Anskuelse. Jeg vil dog sige, at Landbokommissionens Arbejde efter mit Skøn ikke i mindste Maaade bliver foregrebet ved det